

Ministerie van Landbouw, Visserij,
Voedselzekerheid en Natuur
Hare Excellentie mevrouw F.M. Wiersma
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

Leeuwarden, 4 november 2025
Verzonden, **- 7 NOV. 2025**

Ons kenmerk : 02429817
Domein/ Team : Beleid en Strategie/ 058 – 292 5925
Behandeld door :
Uw kenmerk :
Bijlage(n) :

Onderwerp : Inspraakreactie provincie Fryslân aandachtsgebieden en gebruiksnormen 8e actieprogramma nitraatrichtlijn

Hooggeachte mevrouw Wiersma,

Hierbij bieden wij u onze inspraakreactie aan op de ter consultatie voorgelegde stikstofgebruiksnormen en aandachtsgebieden stikstof, op basis van de maatregelen in het 8^e actieprogramma nitraatrichtlijn (8^e AP). Na kennis te hebben genomen van de stukken zien we vanuit de provincie Fryslân een aantal positieve en een aantal negatieve zaken die wij graag kenbaar willen maken.

Positief is dat de aanwijzing van aandachtsgebieden voor fosfor pas per 1 januari 2027 ingaat en de korting op de stikstofgebruiksnorm voor de eerdere gebieden die alleen voor fosfor zijn aangewezen vervalt. Dat biedt ruimte om deze stap zorgvuldiger en beter onderbouwd te zetten. Ook is het positief dat de eerdere korting op stikstofgebruiksnormen in fosforgebieden vervalt. De eerdere koppeling tussen maatregel en grondslag was in onze ogen slecht uitlegbaar voor agrariërs. Helaas zijn de regionale overheden nauwelijks betrokken geweest bij het tot stand komen van het 8^e AP, wat leidt tot gebieden die ten onrechte wel of niet zijn aangewezen als aandachtsgebied voor stikstof. In een eerdere inspraakreactie op het 8^e AP via het IPO is dit al reeds kenbaar gemaakt. Tevens zien we dat het 8^e AP met de stukken die tot nu toe zijn gepubliceerd, in Fryslân niet zal leiden tot doelbereik van de Kaderrichtlijn Water. Dit heeft mogelijk consequenties voor zowel de agrarische ondernemers als overheden.

De aanwijzing van aandachtsgebieden en de gebruiksnormen als onderdeel van het 8^e AP liggen drie weken ter inzage. Dit voldoet niet aan de Algemene Wet Bestuursrecht (artikel 3:11 en 3:16) en is voor ons een te korte periode voor een zorgvuldige en inhoudelijke reactie. Voor een goede inhoudelijke reactie is een periode van minimaal 6 weken noodzakelijk. Gezien het belang van dit thema willen we wel gebruik maken van de gelegenheid te reageren. Hieronder zijn onze opmerkingen puntsgewijs opgesomd.

- Wij vragen u in de voorbereiding van de aanwijzing voor de fosfaandaachtsgebieden en verder in de toekomst het 9^e AP vroegtijdig de regionale overheden te betrekken voor een breed gedragen beleidsontwikkeling. Op die manier kunnen maatregelen worden geformuleerd en gebieden worden aangewezen zodat dit het meest bijdraagt aan doelbereik van onder andere de KRW en de nitraatrichtlijn.
- De belangrijkste knelpunten in de aanwijzing van de van de aandachtsgebieden stikstof betreffen:
 - het schaalniveau: aanwijzing van kleinere gebieden afgestemd op het watersysteem sluit beter aan bij de opgaven en zijn beter uit te leggen in de regio.
 - afwijkingen van regionale inzichten, waaronder de inlaat van water uit andere gebieden.
 - representativiteit van meetpunten: de beoordeling van de waterkwaliteit wordt gebaseerd op KRW-meetpunten, die niet altijd representatief zijn voor het gehele stroomgebied. Hierdoor kunnen gebieden worden aangewezen waar de belasting elders ontstaat.
 - verouderde KRW-doelen: de aanwijzing is gebaseerd op de huidige KRW-doelen (referentiejaar 2025), terwijl de geactualiseerde doelen voor de volgende planperiode in 2026 beschikbaar komen. Daarmee bestaat het risico dat gebieden op basis van verouderde of onjuiste normen worden beoordeeld.
- Indien u ervoor kiest de aanwijzing van de aandachtsgebieden stikstof onveranderd in te laten gaan per 1 januari 2026, roepen we u op dit tijdig en duidelijk te communiceren richting de agrarische sector en andere betrokken partijen in de regio. Een heldere communicatie is noodzakelijk om misverstanden en onrust te voorkomen.
- Het belangrijkste knelpunt voor de aanpassing van de stikstofgebruiksnormen is dat met het concept 8^e AP sprake is van een afzwakking van maatregelen ten opzichte van het 7^e AP. De nieuwe maatregelen dragen, in Fryslân, beperkt bij aan het behalen van de waterkwaliteitsdoelen van de KRW. Dit signaal is namens de provincies al eerder afgegeven binnen de inspraakprocedure op het 8^e AP door het IPO.

Hoewel wij kritisch zijn op de huidige methodiek en effectiviteit van de maatregelen, ondersteunen wij het principe van een gebiedsgerichte aanpak via aandachtsgebieden. Mits zorgvuldig toegepast kan deze werkwijze leiden tot meer gerichte, proportionele en uitlegbare verbetering van de waterkwaliteit. Daarvoor is echter essentieel dat de juiste gebieden worden aangewezen, de maatregelen wetenschappelijk zijn onderbouwd en hun effectiviteit aantoonbaar wordt gemonitord.

In het kader van het vierde stroomgebiedbeheerplan (SGBP4) is zicht nodig op concrete maatregelen en financiering voor het wegnemen van de resterende nutriëntenopgave. We constateren dat de nu voorgestelde maatregelen onvoldoende zijn om de KRW-doelen op het gebied van nutriënten te halen. Wij verzoeken u daarom om duidelijkheid te geven over het totale maatregelenpakket en de taakverdeling om de landbouwgerelateerde nutriëntenbelasting terug te brengen tot een KRW-conform niveau, en dat te doen vóór de totstandkoming van de nieuwe Regionale Waterprogramma's van de provincies.

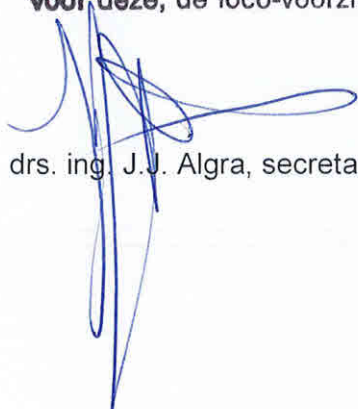
Dit betekent dat deze uitkomsten in het eerste kwartaal van 2026 bekend moeten zijn.
Alleen dan kunnen deze maatregelen nog tijdig worden opgenomen in het ontwerp-SGBP4
en worden juridische risico's in Europees verband beperkt.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Fryslân,

drs. A.A.M. Brok, voorzitter
voor deze, de loco-voorzitter

drs. ing. J.J. Algra, secretaris